

Kmetijsko gozdarska zbornica Slovenije

KMETIJSKO GOZDARSKI ZAVOD
NOVO MESTO

Šmihelska c. 14, 8000 Novo mesto

tel: 07/373 05 70, fax. 07/373 05 90

www.kmetijskizavod-nm.si

Kraj: Novo mesto
Datum: november
2015

NOV PRISPEVEK KMETOV K VAROVANJU VODA

Spodbuda in zahteva, da kmetije gnojijo z dušikom le v skladu s potrebami rastlin izhaja tokrat iz nove nitratne uredbe (Ur. L. RS 22/15). Bistvena sprememba v odnosu do gnojenja z živinskimi gnojili se nanaša na vsa kmetijska gospodarstva, ki izvajajo gnojenje. Dosedanje zahteve glede nadzora gnojenja z dušikom so bile usmerjene bolj na kmetije, ki redijo več kot 2 glavi velike živine (GVŽ) na hektar ali so vključene v kmetijsko okoljske programe.

Kmetije, ki gnojijo z živinskim gnojem bodo količino gnojenja posameznim kulturam z naslednjim letom dokazovala v okviru predpisanega obrazca: Evidence uporabe živinskih in mineralnih gnojil. Evidence bodo morale imeti kmetije pripravljene že v prvi polovici leta, ozirom, čim prej, da se ugotovi dejanska bilanca dušika na kmetiji. Ta bo povedala **ali kmet potrebuje evidence urejati vsako leto ali bo dovolj, da se pripravlja vsakih 5 let.**

Nova uredba narekuje gnojenje posameznim rastlinam do določenih mejnih vrednosti vnosa dušika, kot jih kaže spodnja tabela:

Kmetijska rastlina	Pridelek t/ha	Mejna vrednost kg N/ha
Trajno travinje	6	160
Pšenica	5	150
Ječmen	4	120
Tritikala	4	120
Oves	3	110
Silažna koruza	41	240
Koruza za zrnje	7	240
Trave in travne mešanice	9	240
Travno-deteljne in deteljno-travne mešanice	9	170
Detelje in lucerna	9	40
Krompir	22	160
Oljna ogrščica	3	180
Vinska trta	7	110
Hmelj	2	220

Mejne vrednosti vnosa dušika v tla ali na tla predstavljajo količino dušika, ki ga za posamezne rastline z upoštevanjem pričakovanih pridelkov lahko vnesemo v tla v **obliki mineralnih in organskih gnojil** ter pri namakanju rastlin v času od priprave tal za setev do spravila pridelka, pri trajnih nasadih in travnikih pa v obdobju enega koledarskega leta. Če se pričakuje manjši pridelek od navedenega iz navedene preglednice, je treba odmerke dušika zmanjšati skladno s potrebami rastlin po dušiku. V kolikor se **pričakuje večji pridelek od navedenega iz preglednice, se odmerki dušika lahko povečajo skladno s potrebami rastlin po dušiku, pri čemer mora imeti kmetijsko gospodarstvo obvezno izdelan gnojilni načrt**. Gnojilni načrt za gnojenje z dušikom mora vsebovati izračun potreb po gnojenju z dušikom naveden čas gnojenja, količino ter vrsto dušičnega gnojila, ki se bo uporabljal.

Med drugimi zakonskimi spremembami izpostavljam še nove, **podaljšane časovne omejitve**, ko se gnojila ne smejo razvažati na tla. V spodnji tabeli so navedene prepovedi za različna gnojila, različna kmetijska zemljišča in situacije na njivah:

Termin prepovedi	Vrsta živinskega gnojila	Prepoved velja za	opombe
15. 11. - 1. 3.	Vsa tekoča organska gnojila	Vsa kmetijska zemljišča ne glede na nadmorsko višino	
15.11. - 15.2.	Vsa tekoča organska gnojila	Dognojevanje ozimin; pred setvijo jarih žit in trav	
1.12. - 15.2.	Hlevski gnoj	Vsa kmetijska zemljišča	Ne velja za gnojenje v rastlinjakih
MINERALNA GNOJILA			
15. 10. - 1. 3.	Mineralna gnojila z dušikom	Vsa kmetijska zemljišča	Od 1.9. do 15.10. max. 40 kg N/ha
1.12. - 15. 2.	Mineralna gnojila z dušikom	Gnojenje ozimin	Od 1.9. do 1.12. max. 40 kg N/ha

Časovne omejitve bodo lahko povzročale tudi potrebe po novih investicijah v skladiščne kapacitete za živalska gnojila, na kar je prav, da kmetije začnejo razmišljati čim prej.

Vsa kmetijska gospodarstva, ki uporabljajo kupljena ali izven lastne kmetije pridobljena živalska ali druga organska gnojila, so zavezana tudi k **hranjenju dokazil o gnojenju najmanj 5 let**. Med dokazila sodijo poleg obrazca: Evidence uporabe živalskih in mineralnih gnojil tudi rezultati analiz tal, gnojilni načrti, obrazci o oddaji in prejemu živalskih gnojil v primeru rabe digestata pa seveda tudi pravilno izpolnjene deklaracije o kakovosti. Kmetijske inšpekcije bodo na področju gnojenja še vedno poostreno nadzirale izvajanje časovnih omejitev razvoza gnojil, zanose gnojil ob vodah in preverjale ostala dokazila. Tudi Agencija bo glede tega izvajala najprej administrativno kontrolo subvencijskih obrazcev in po potrebi tudi na terenu.

Preden nastopi zmrzal je na nepreoranih njivah najbolj primeren čas za jemanje vzorcev tal. Pomen pravilnega vzorčenja tal je velik. Glede na to, da so tla zelo heterogen material je analiza tal odraz resničnih pogojev za rast rastlin, le če je vzorec pravilno pobran. Od pravilnosti odvzema vzorca zemlje je odvisno petletno gnojenje, ki ima velik vpliv na dobro rast rastlin, ekonomiko pridelave in tudi vpliv na okolje. Pred začetkom jemanja vzorca, priporočamo, da si podrobneje pogledate navodila, ki jih lahko dobite na kmetijskih svetovalnih službah ali na spletni strani: www.program-podezelja.si/

Mateja Strgulec, KGZS Zavod NM